THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

67 Elizabeth Street Telephone Main 4582

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

אונזער שאנדע

(ווערטהער הער רעדאקטאר!

ווי מיר קענען זיך אלע יעצט איבערצייגען, נעהמ די הילפס־אר־בייט פאר די מלחמה קרבנות אן אין מאראנטא נאנץ רענעלמעסיג, און טאראנטאר אידען דארפען זיך ניט שעהמען נעגען אנדערע שטעט.

איין זאך מען אבער זאגען, סיי די זאמלער און סיי די נעבער קומען אבער אלע פון דעם ארבייטער אדער מיטעלען קלאס. וואו זענען אבער די רייכע אונזערע, די אידען וואס קענען געבען די הונדער־טער און טויזענדער, וואו זענען זיי, האבען זיי נאר ניט קיין הערצער צו פיהלען דעם וועהטאג פון זייערע ארימע ברידער און שוועסטער.

איך האף אז איהר וועט מיינע עטליכע ווערטער שענקען פלאץ אין אייער געשעצטער צייטונג.

אייער לעזער,

אברהם קאין.

מיר שטימען איין מיט'ן שרייבער פון יענע שורות. פרעגען מיר, וואו זענען די רייכע? וואו זענען זיי?

זיים די טאראנטאר אידישע געמיינדע האט זיך ארגאניזירט פאר דער הילפס־ארבייט. איז די גאנצע סומע פון אריבער צעהן טויזענד דאלאר געזאמעלט געווארען אלעס צווישען די קבצנים. צווישען די אידען, וועל־כע וואוינען צווישען און ארום עליזאבעטה און באטהורסט.

וואו זענען אבער די אידען פון די דושארדזש סטריטס, ראזדיילס, פארקדיילס און פאלמערסטאנס? וואו זענען זיי?

אפילו אין די געלד זאמלונגען, וועלכע איז געמאכט געווארען יום כפור אין די שוהלען האבען דאך מעהרסטענס געגעבען מיט א קליינער אויסנאהמע, די זעלבע אידען, וועלכע צאהלען די וועכענטליכע צעהן סענ־טיגע.

וואו זענען אבער די אידען פון דער האלי בלאסאם שוהל,

וואו זענען די יעניגע, וועלכע גיבען הונדערטער און טויזענדער צו די יאנג מען קריסטשען אסאסיאיישאן, „רעד קראס", און אנדערע קריסט־ליכע פאנדען, וועלכע שטיצען קיינמאהל ניט קיין אידען, וואו זענען זיי?

ניט נאר האבען זיי קיין הונדערטער דאלארס ניט געגעבען נאר אפילו קיין צובראכענע פרוטה האבען זיי דאך נאך ניט בייגעשטייערט צום הילפס־פאנד.

וואו זענען די אלע יעניגע וועלכע זענען פון די ערשטע מנדבים אויף יעטווידער קריסליכען פאנד.

אדער פיעלייכט דענקען זיי, אז עס איז אן איבעריגע זאך צו שטיצען די אידישע מלחמה־קרבנות, דאן זאלען זיי וועניגסטענס ארויסקומען מיט לשון, און עס אפען ערקלעהרען.

זאלען זיין, אז זיי זענען צו הויך, אום ארונטערצונידערען צום סהאל, צו די פאלקס־מאסען, אום צוזאמען מיט די שוסטער און שניידער זיך צו בעשעפטיגען וועגען אזא מיזראבעלע זאך, ווי קלייבען הילף פאר די אידישע קרבנות פונ'ם קריעג, זאל זיין, אז זייער הויבער יחוס וועט דא־דורך ליידען וואהרס מהונען זיי עס ניט בעזונדערע, וואהרס ארגאניזירען זיי ניט אן איינענע קאמיטע, וועלכע זאל ארבייטען צווישען אנשי שלומיהם וואהרס געפינען זיך זייערע פארשטעהער ביי יעדער פאטריאטישער פערזאם־לונג, און דיעזע פארשטעהער זייערע, האבען נאך קיין איין מאל ניט אפילו אויפגעהויבען זייער שטימע פאר די מלחמה קרבנות.

וואהרס פאסט די ענגלישע אידישע אריסטאקראטען, ווי א ראטשילד און א סוויטלינג צו בעשעפטיגען זיך מיט אזא זאך, ווי די רוסישע אידען, געליטענע פונ'ם קריעג. וואהרס שטעהט אן א מארטימער דייטיים פון מאנטרעאל, זיך צו פערנעהמען מיט שאפען א פופציג טויזענד דאלאר פאנד פאר די קרבנות, און וואהרס פאסט עס ניט אונזערע „טעמפעל־אידען".

טאמער האבען זיי ביז יעצט געדענקט, אז שטיצע איז אן איבעריגע זאך האבען זיי שוין יעצט א הסכמה פון אזעלכע מענשען, ווי לעאפאלד ראטשילד, לארדס ווייטלינג, דר. גאסטער און ראבי הערץ.

אין נאמען פון אונזערע לעזער פרעגען מיר אלע אונזערע רייכע אידען: וואהרס שווייגט איהר?

וואהרס טהוט איהר גאר ניט פאר די מלחמה קרבנות?

צו דער ארבייט!

דער פערברעכען פון האבען צוויי קאנווענשאנס פון די קענעדער אי־דען איז פערמיידען געווארען. א זועג צו פערשטעהנדנים איז געפונען געווא־רען, און די קענעדער אידען ווילען יעצט ארבייטען פעראייניגט.

די מיספערשטענדניסען זענען אויסגעגליכען געווארען, און וואר־שיינליך (אויב ניט געוויס) וועט זיך די ציוניסטישע פעדעראציע ניט שטע־לען געגען דעם ווילען פונ'ם פאלק, און צישטימען צו דער פשרה פון דעם 11-ער קאמיטעט.

מען קען שוין מיט זיכערהייט זאגען אז די קענעדער אידען וועלען האבען איין קאנווענשאן.

די הויפט פראגע דארף דארום יעצט זיין, ווי אזוי צו מאכען די קאנ־ווענשאן פאר אן ערפאלג, צו ארבייטען אז די קאנווענשאן זאל באמת זיין די רעפרעזענטאנטין פונ'ם קענעדער אידענטהום.

צווישען אלע עלעמענטען דארף יעצט אנגעפיהרט ווערען די ברייי־טעסטע ארגאניזאציע פאר דער ניטווענדיגקייט פון דער קאנווענשאן. עס מוז אריינגעבראכט ווערען קלאהרקייט אין אלע פראגען, וועלכע שטעהן פאר פערהאנדעלט צו ווערען פון דער ערשטער אידישער קאנווענשאן אין קענעדע.

די פארשטעהענדע עטליכע וואכען ביז דער קאנווענשאן, מוזען אויס־גענוצט ווערען פאר פארברייטען דאס פאלק, אזוי אז די קאנווענשאן זאל ניט זיין בלויז א שעהנע צוזאמענקונפט, נאר זאל זיך איינצייכענען מיט טהאטען. דאס קען אבער געטהאן ווערען בלויז דאן ווען די פארבעריטונג־גען ווערען זיין ווי אמבעסטען אוועקגעשטעלט ווען די קאנווענשאן־אידעע ווערט דורכדרינגען יעדעס ווינקעלע פון דער גרייסער קענעדע, וואו עס איז נאר פעראן א אידישע געמיינדע.

צו דער ארבייט, קענעדער אידען!

זאל די פראגע וועגען דיעזער היסטאָרישער קאנווענשאן ווערען די ערשטע פונ'ם טאגעס ארדנונג ביי אלע שוהלען, ארגאניזאציעס, פעראיי־גען יוניאנס, און סאסייטיס.

מיט א פעראייניגטען ווילען, פעראייניגטע כחות, און גוטע פאר־ברייטונגען קען פיעלעס דערגרייכט ווערען.

נעהמט זיך צו דער ארבייט!

מיר וועלען זיך נאך צו דיעזער טהעמא אומקעהרען.

דער תהו ובהו אין ניקאלאיס סלוכה

רוסלאנד האט אויפגעהערט צו עקזיס־טירען. ניט חס ושלום, די לאנד גופא וואס פערנעהמט א זעקסטעל פון דער ערד. צו דעם איז נאך דערווייל א ווייט. דערווייל האבען נאך די דייטשען צו געהן אונצו געהן ביז זיי וועלען אנקומען זיין סאראטאוו און די רוסען האבען נאך אבצוטרעטען און אבצוטרעטען. אבער אויפגעהערט צו עקזיסטירען מאשין, וואס פלעגט מיט איהר צענטראליזירטען קנוט און אויף איהר טיראנישען שטייגער גע־וועלטיגען אויף אלע גובערניעס און אלע געביעטען איבער דעם דערשטיקטען פאלק פון דער מאשין איז געווארען א תל און אנשטאט פריהערדיגער גרויסער אימעניע פון די ראמאנאוס, איז זיך רוסלאנד צו־פאלען אויף הונדערטע קליינע דעספעטיען וואו פאקטיש יעדער אוראדניק גרייט צו אויף זיין אייגענעם משוגענעם אופן די גרעסטע מפלות פאר דער צארסקער מדינה.

דער קיעווער גובערנאטאר איז א עקזיסטירענדער פאר איהם בכל ניט אין הגם דער פעטראָגראד פון דעם ארבייטער אדער מיטעלען קלאס. וואו זענען אבער אלע פון דעם ארבייטער אדער מיטעלען קלאס. וואו זענען אבער די רייכע אונזערע, די אידען וואס קענען געבען די הונדער־טער און טויזענדער, וואו זענען זיי, האבען זיי נאר ניט קיין הערצער צו פיהלען דעם וועהטאג פון זייערע ארימע ברידער און שוועסטער.

איך האף אז איהר וועט מיינע עטליכע ווערטער שענקען פלאץ אין אייער געשעצטער צייטונג.

אייער לעזער,

אברהם קאין.

מיר שטימען איין מיט'ן שרייבער פון יענע שורות. פרעגען מיר, וואו זענען די רייכע? וואו זענען זיי?

זיים די טאראנטאר אידישע געמיינדע האט זיך ארגאניזירט פאר דער הילפס־ארבייט. איז די גאנצע סומע פון אריבער צעהן טויזענד דאלאר געזאמעלט געווארען אלעס צווישען די קבצנים. צווישען די אידען, וועל־כע וואוינען צווישען און ארום עליזאבעטה און באטהורסט.

וואו זענען אבער די אידען פון די דושארדזש סטריטס, ראזדיילס, פארקדיילס און פאלמערסטאנס? וואו זענען זיי?

אפילו אין די געלד זאמלונגען, וועלכע איז געמאכט געווארען יום כפור אין די שוהלען האבען דאך מעהרסטענס געגעבען מיט א קליינער אויסנאהמע, די זעלבע אידען, וועלכע צאהלען די וועכענטליכע צעהן סענ־טיגע.

וואו זענען אבער די אידען פון דער האלי בלאסאם שוהל,

וואו זענען די יעניגע, וועלכע גיבען הונדערטער און טויזענדער צו די יאנג מען קריסטשען אסאסיאיישאן, „רעד קראס", און אנדערע קריסט־ליכע פאנדען, וועלכע שטיצען קיינמאהל ניט קיין אידען, וואו זענען זיי?

ניט נאר האבען זיי קיין הונדערטער דאלארס ניט געגעבען נאר אפילו קיין צובראכענע פרוטה האבען זיי דאך נאך ניט בייגעשטייערט צום הילפס־פאנד.

וואו זענען די אלע יעניגע וועלכע זענען פון די ערשטע מנדבים אויף יעטווידער קריסליכען פאנד.

אדער פיעלייכט דענקען זיי, אז עס איז אן איבעריגע זאך צו שטיצען די אידישע מלחמה־קרבנות, דאן זאלען זיי וועניגסטענס ארויסקומען מיט לשון, און עס אפען ערקלעהרען.

זאלען זיין, אז זיי זענען צו הויך, אום ארונטערצונידערען צום סהאל, צו די פאלקס־מאסען, אום צוזאמען מיט די שוסטער און שניידער זיך צו בעשעפטיגען וועגען אזא מיזראבעלע זאך, ווי קלייבען הילף פאר די אידישע קרבנות פונ'ם קריעג, זאל זיין, אז זייער הויבער יחוס וועט דא־דורך ליידען וואהרס מהונען זיי עס ניט בעזונדערע, וואהרס ארגאניזירען זיי ניט אן איינענע קאמיטע, וועלכע זאל ארבייטען צווישען אנשי שלומיהם וואהרס געפינען זיך זייערע פארשטעהער ביי יעדער פאטריאטישער פערזאם־לונג, און דיעזע פארשטעהער זייערע, האבען נאך קיין איין מאל ניט אפילו אויפגעהויבען זייער שטימע פאר די מלחמה קרבנות.

וואהרס פאסט די ענגלישע אידישע אריסטאקראטען, ווי א ראטשילד און א סוויטלינג צו בעשעפטיגען זיך מיט אזא זאך, ווי די רוסישע אידען, געליטענע פונ'ם קריעג. וואהרס שטעהט אן א מארטימער דייטיים פון מאנטרעאל, זיך צו פערנעהמען מיט שאפען א פופציג טויזענד דאלאר פאנד פאר די קרבנות, און וואהרס פאסט עס ניט אונזערע „טעמפעל־אידען".

טאמער האבען זיי ביז יעצט געדענקט, אז שטיצע איז אן איבעריגע זאך האבען זיי שוין יעצט א הסכמה פון אזעלכע מענשען, ווי לעאפאלד ראטשילד, לארדס ווייטלינג, דר. גאסטער און ראבי הערץ.

אין נאמען פון אונזערע לעזער פרעגען מיר אלע אונזערע רייכע אידען: וואהרס שווייגט איהר?

וואהרס טהוט איהר גאר ניט פאר די מלחמה קרבנות?

זיסע, זיערע און ווייניגע אמת'ן

איכה

איכה ישבה בדד!

קלאגט איהר ספארטס־לייט פון טאָ־נאנטא און אומגעגעגנד.

בעדעקט די קעפ מיט אש, גורט זיך אן אין זעק, זעצט זיך אויף דער פייכטער ערד, און מיט א טרויעריגדיגען גנון שיקט צו די הימלען אייער קלאג־ליעד.

איכה . . .

דערצעהלט דער וועלט, אז מען האט אייך געראוביט פון אייער פערגעניגען, צו צוזעהן כאטש אויף'ן לייוועגד, ווי דער ווייסער ווילאארד צובערעכט די ביינער דעם שווארצען העלד.

דערצעהלט די גרויזאמקייטען, שיל־דערט אייער גלות, ווייל מען לאזט אייך ניט 'ענדזשאיען", אייערע פריידענס גע־פיהלען אויסדריקען, איבער דעם, וואס די "טשעמפיאָן, קרוין איז אומגעקעהרט גע־וואָרען צו דער ווייסער מענשהייט.

קלאגט, און פערגיסט אויף דערביי טרעהרען, אפשר וועלען זיי די זינדיגע ערד בעסער מאכען.

* * *

אבער זאלען זיך די גלחים, וועלכע האָ־בען דעם "דשאנסאָן־ווילאארד" פערגעניגט, און אזוי פרעהען מיט'ן זינג זייערען.

עוד יבא יומם ! זייער טאג וועט נאך אויך קומען.

עוד לא אבדה תקותינו !

אברהם שבח פאָליאק

(עראינערונגען פון אחבר.)

דורך דער נאכט פון פרייטאג אויף שבת איז געשטארבען אין דער הויז פון דר. שווארץ זיין שוואגער, אברהם שבח פאָליאק, איינער פון די טרייעסטע און איבערגעבענסטע זיהן פון זיין פאָלק.

פאָליאק איז שוין אייגענטליך לאנג טוידט געווען. מען האט שוין לאנג פער אָרען די האָפנונג ער זאָל קענען אָבפעס־טען דעם גרויזאמען מעגשען פיינד, דעם קאנסער, וואָס איז איהם בעפאלען אין מי־טען וועג פון זיין אינטערעסאנטען און אויף דער צוקונפט פערשפּרעכענדען לע־בען, און מיט דער אויסהויכונג פון זיין יעצטען אטהעם האט דער אלמעכטיגער טוידט צוגעקראָגען נאָך א נאָטע צו זיין טריומפּפס געזאנג.

יעצט שטעהענדיג ביי זיין האלב פער־וואטענעם קבר מיט, ן רידעל אין דער האנד און צוטהיילענדיג איהם א כבוד וואָס בויגט דאָס געמיטה און פערשאפט מיר, ווי זיינע אונצעהליגע פריינד און פערעהרער גרויס הארץ וועהטאָג און עגמת נפש, פליהען דורך געדאנקען און עראי־נערונגען פון אין וועגען דער צייט ווען ער איז נאָך מיט אונז געווען, וועגען זיינע טהעטיגקייטען אינ'ם ציוניזם און אנדער־ע אידישע ענינים. אָט פליהט פערביי מיינע אויגען די קליינע אָבער ווייכטיגע אנאָנסע פון פאר צעהן יאָהרען "א גרוי־סער ציוניסטישער רעדנער קומט פון פראָטציע אַלס אַ אדרעסירען דעם הייגען אי־דישען עולם". מען האט די נייעס גערן אויפגענומען און מען האט אָנגעפילט די גרויסע מיקאָל סטריט שוהל. מר. יאָ־פע, אָדער מר. קעש, דער דאמאָלדיגער פערזיידענט פון די בני ציון שטעלט פאר דעם רעדנער. א יונגען מיטעל וויקסטער מאן מיט טיעף דרינגענדע אויגען און אל געמיינע געזיכטסציגע פון אינטעליגענ־טען אויסזעהען.

דאָס פּובליקום נעהמט איהם אויף מיט גרוים בייפאל.

זיין פייערדיגע רעדע וועלכע האָט גע־ציעלט צו געווינען די הערצער פון זיינע צוהערער פאר דעם הייליגען געראנק שיבת ציון איז ניט געגאנגען לאבוד, ווייל האבען זיך אָנגעשלאָסען צווישען זיי, אויף איך פאר וועלכעס איך וועל איהם אימער דאנקבאר זיין און קיינמאָל פער־געסען.

אין א צייט שפּעטער קומט די נייעס ן פאָליאק קומט נאָך טאָראָנטאָ להשתתף פרעהלאך ביי די היגע ציוניסטען. עגדליך קריגען זיי דעם לאנג געווארטען "קראָפּט־ארום וועלכען עס וועלען זיך קאָנצענט־ירען די שבלים בודדות, די צושפּליטער־טע און די איבער גאנץ שטאָדט צעווארי־פענע אידען מיט מען וועט הויף אויפהויי־בען די בעפרייאונגס פאָהן פון דעם אידי־שען פאָלק.

אביסעל שפּעטער קומען די וואהלען פאר בעאמטע. פאָליאָק נעהמט אָן דעם קאנדידאטען פאר פרעזידענט און קיינער וואגט זיך איהם אלס געגנער הערויס צו שטעלען. אין זיין "אינאגוראציאָן" רעדע פערפליכטעט ער זיך צו זיין דער ערשטער און לעצטער סאָלדאט אין וואָלט דער זשאנדארמסקער צוהר היהו־רים.

פאלט און וואהרעט האבען אויף די עכטע וסען אין דער עכטער רוסישער שטאָדט אין איקוטסק, און גראָדע פון נאטשאלני קעם וואָס שטאמען פון עכטע רייטשע בא־אָנען פון די באלטישע געגענדען. אזוי גרויס איז דאָרטען דער ווייקיר געגען דער בעפעלקערונג אז דער שטאָדטישער רוסא האָט מען ניט ערלויבט צו בעטראָכטען די פראגע וועגען די נויטיגסטע מיטלען, ווי צו פערגרינערען די ארמיקייט פון די מאָביליזירטע. דער גובערנאטאר האָט ער קלעהרט אז דאָס איז ניט פאטריאָטיש. דער צייטונג "אירקוטסקאיא זשיזין" האָט מען פערבאָטען (אויף איבער פאטריאָטיז מוס) צו דערמאָהנען דעם וואָרט רייטש, אנשטאט דעם מוז די צייטונג ברויכען דעם וואָרט שונא.

דאָס איז איין סדרה משוגעת'ן, אן אנ־דער סדרה — א סדרה שוין פון שכרות און רציחות קומט פאָר אין טיפּליס. אן אפיציעלע צייטונג "קאווקאז" דערצעהלט וועגען אן אפיציער ארטאנאוו וועלכער איז מיט א בארעמהערציגער שוועסטער געקו־מען אין א האָטעל און דאָרטען נאָך א נאכט שכרות דערשאָסען אויף טויט דעם גל הבית פון האָטעל...

אז אזוינע געשיכטעס ווערען אפט דערצעהלט אין אפיציעלע בלעטער, קען מען זיך שוין פאָרשטעלען וואו דירוסישע אפיציערען האלטען אין דער וועלט.

און אָט אויף דיעזען געפּגרטען פערד פון דעם רוסישען דעספּאָטיזם, ניט קו־קענדיג אויף די אונצעהליגע מפּלות אויף דעם שלאכטפעלד, ניט קוקענדיג אויף'ן פיאנצעילען באנקראָט, ניט קוקענדיג אויף דער וואקסענדער רעוואָלוציע, וויל ניקאָ־לאי דרעהען צוריק דעם ראָד פון דער גע־שיכטע און דענקט נאָך צו בלייבען דער זעלבער אנטיסעמיטישער דעספּאָט ווי גע־ווען.

לעאן כאווין.

די אלטע מבשפה

פון בן א. סאכאטשעווסקי.

— און געווען איז דאָס לאָסאלסט — וועט ער אָנהויבען דערצעהלען — ווען א שווערע צייט האָט זיך געגומען אנהוקען איבער לאנד און שטאָדט. אונבעוואוסט האָט זיך אויף דעם ארט פון ליעבע צום ליטמענש, א האס געמישט מיט מורא אין יעדען מענשליך הארץ צוואוואקסען אלץ טיעפער און טיעפער.

און געווען איז דאָס דאמאָלסט ווען איינגעבויגען מיט א שטעקען אין האנד, מיט ווילדע גרויע אויגען, וואָס קוקען ווי פון שוואַרצע קברים ארויס, מיט א צור־קרימטען חוזק שמייכעל אויף איהרע פער־טריקענטע ליפּען, האָט ער געוואנדערט פון לאנד צו לאנד, פון שטאָדט צו שטאָדט די אלטע מבשפה. אָנקלאָפּענדיג ביי יע־דער טהיר מיט איהר שטעקען:

—קינדער געבוירענע אויף דער ערד, ווי קענט איהר רוהיג זיין ווען דער שונא שארפט אויף אייך זיין שווערד? אייער לאנד וויל ער פערניכטען, אייער פריי פאָלקס לעבען — פערקנעכטען. געהט צום קאמפּף אויף איהר וועט זיעגען!

— איהר וועט זיעגען!

אויף איהר רוף האָבען זיך פון די שטובען צושראָקענע מענשען בעוויזען און געקוקט אויף איהר מיט בעטענדע בלי־קען... נור די אלטע מבשפה, האָט מיט איהר ביינערדיגע האנד דעם שטעקען אויף געהויבען און געוויזען צום שונאס לאנד:

— דאָרט גרייט מען זיך אויף אייך! דאָרט בעטען זיי צו דעם וואָס אין הי־מעל, אז מען זאָל אייך בעזיעגען. האָט רחמנות אויף זיך, אייער לאנד איז אין געפאהר. געהט, איהר זענט שטאר־ער און מוזט אונדערוסקומען די זיעגער!

די צושראָקענע מענשען וואָס ארום איהר, האָבען זיך אָבגערוקט, געמאָפּט מיט די הענד געזוכט די טהירען אויף צו־ריק, פון וועלכע זיי זיינען ארויס, און ווען זיי זיינען אין די שטיבער אריין, האָבען זיי אויף טויזענדער שעלעסער די טהירען פערשלאָסען, פערקלאָפּט.

שווערע בלייי וואָלקענס האָבען זיך דאמאָלס פון הימעל צו דער ערד נער־סען. די לופט איז געוואָרען שטיקענד. א אונבעוואוסטער מורא האָט אלעס פער־הילט. און ווען א דונער האָט די געפרעס־טע שטילקייט צושניטען, האָבען די היין לאָף, און וועלכע מענשען זיינען גע־זעסען געוויזעט איינער צום אנדערען, א ציטער געשאָן.

קליינע טראָפּענס רעגען האָבען אויף די שויבען געקלאפּט און געוואָרען וואָס מינוט שטארקער ווי א ווילדער סטעלע־גען טאנץ וואָלט זיך צייביזערט.

א שטיק שוואַרצקייט, אין העל געווע זענענס טאָג, האָט דערערמיגערינגעלט.

אין שטורם איז די אלטע בשפה נע־גען, אויפגעהויבען אהרע פינסטערע אויגען צו די הייזער און זיי צוריק צו דער ערד געלאָזען.

אויהר בכים האָט זיך משוגהדיג צוקקרימט, און מיט דעם שטעקען האָט זי געקלאפּט:

— שלעכטע מענשען, פאר וואָס האָט איהר מיך פערלאָזט? איך וועל אייך פערשולטען! ווען איך הייס אייך ניט לידען, פערטרייבט איהר מיר?

פון א פענסטער האָט א קאָפּ ארויסגע־קוקט און געזאָגט:

— עקעלדיג בעשעפעניש, ווער האָט איך געבראכט! אונגליק קומט מיט איך! מיר זאָלען קעמפּפען געגען אונ־זערע מיטמענשען? געה דו ביזט פון אונז פערהאסט! אונגליק בערענגסט, אונגליק!

די שטים איז פון א דונער צושניטען געווארען, און דער קאָפּ איז פון פענסטער פערשוואונדען.

די אלטע מכשפה האָט געלאכט. און איהר קול האָט זיך אין שטורם איינגע־ווענט:

— בוקען וועלען זיי זיך צו איהר!

און ווען דער הימעל האָט זיך גלוי־טערט, די זונן האָט בעוויזען, האָבען זיך די טהירען געעפענט, און מענ־שען זיינען מיט ליכטיגע פנים'ער אין נאס א רויס, בענריסען די יונגפרוי, וואָס האָט זיך גענעהענטערט צו זיי, האל טענדיג א סצעפּטער אין האנד און מיט פרומע רחמנות בליקען געזאָגט:

— זעהט, מיינע קליידער זיינען גע־מאכט מיט די פארב פון איייער לאנד פאהן איך וויל בלוטען פאר אייך! וועה אונז אונגליקליכע! דער שונא איז גרייט צום שלאכט און מיר זיינען נאָך אלץ ניט בע־וואפענט. אונזער לאנד, אונזער הייל־מאט וויל דער שונא פערניכטען! פער־ניכטען? ניין, מיר האָבען העלדען! אונזער ליעבע איז גרויס, און ווער פון אונז וועט האלטען זיינע הענד לעדיג ווען דער שונא קומט? ביז צום לעצטען מו־זען מיר קעמפּפען, ביז צום לעצטען!

אזוי האָט די אלטע מכשפה געזאָגט, וואָס איז געווען פערוואונדעלט אין די יונג פרוי.

די מענשען וואָס ארום איהר זיינען צו איהרע פיס געפאלען און געבעטען:

— א הייליגקייט, וועסטו אונז בעשיר־

פאָרטזעצונג פון פיידש 5

מיר פארקויפען נאראנטירטע
מענער העטס
$1.75
לעצטע סטיילס
ווערען פאריקויפט אנדערשוואו ביז $2.50
— ליסיטער —
264 יאנג סטריט
באקהאם
BUCKHAM Limited, 264 Yonge St.